

'Uncollected (Bagage reclaim)', een werk van Elmgreen & Dragset in de kerk. © edm

'Schommel' van Colin Waage. © edm

Niklaus Rüegg heeft letterlijk het landschap van Watou ingelijst. © edm

budget toe, en maakte een waaijer aan tentoonstellingen mogelijk. Ook één kunstenaar kreeg de kans om een totaalproject uit te werken. De dichter en theaterman Peter Verhelst verschanst er zich voor in de stallingen van het Blauwhuys. Met de hulp van steenkapper Maud Bekaert, kalligraaf Brody Neuschwander en de kunstenaars Jan Op de Beeck en Johan Tahon tekende hij een choreografie van lijnen en woorden. Verhelst vertrekt vanuit een zwarte leisteen waarin het woord 'licht' is gebeiteld. Als een zuil die van binnenuit lijkt te stralen, staat het werk pontificaal op de krakende plankenvloer opgesteld. In het halfduister, met de zon die alleen door enkele kieren valt, creëert Verhelst een haast oudtestamentische sfeer. De witte sculpturen van Tahon lijken

door de ruimte te woekeren. Brody Neuschwander liet een mysterieus object achter, een opengestelde braakbal van samengeperste schriftjes en boeken, waarvan nauwelijks enkele letters leesbaar zijn. Voor de houtskooltekeningen van Op de Beeck moet je door het lange gras, waar ook een kijkvenster is achtergelaten. Het draagt het cynische opschrift 'Meanwhile, in the countryside'. Dit zelf te verzinnen stripverhaaltje is deze zomer zowat de enige pertinente verwijzing naar de vergezichten en de uitgestrekte velden en landerijen. Watou2009 lijkt zich in zijn acht locaties te verschansen en in te kapselen, met de rug naar het roerloze landschap van de Westhoek.

Verkrotting

Nochtans is de landelijkheid de

Watou2009 staat met de rug naar het roerloze landschap van de Westhoek

core business van Watou, besefte curator Angélique Campens. Ze nodigden de architecten Kersten Geers, David Van Severen (samen Office) en landschapsarchitect Bas Smets uit om een 'strategie voor een verloren landschap' uit te tekenen. In het Oud Gemeentehuis staat hun maquette en hangt het resultaat van hun onderzoek. Het is best even schrikken. We zijn gewend om de magie van Watou in ronkende poëtische taal te bezingen. Nu gebeurt dat in het zakelijke vakjargon van 'typologieën' en 'grids'. Van het Office-duo zijn we radicale voorstellen gewend. Maar dit keer was het uitgangspunt wat mager. De centrale vraag luidde: hoe kan je de zichtbaarheid van het landschap in Watou verhogen? De architecten zochten vooral naar een alternatief voor de oprukkende lintbebouwing.

Ze stelden voor om het bestaande raster van her en der verspreide boerderijen en vierkantshoeves te versterken met strakke nieuwbouw. Dat Watou ook met leegstand en verkrotting worstelt, wordt elke zomer weer duidelijk. Het Douveriehuys kon niet meer als locatie worden gebruikt, wegens te bouwvallig. De gevel met de muurschildering van Roger Raueel, een bakken voor iedereen die het dorp binnenrijdt, moet ondersteund worden. Ook het rusthuis wacht op een nieuwe bestemming. In afwachting palmt curator Joost Declercq de leegstaande kamers in, met objecten, installaties en videowerk uit de collectie van de West-Vlaamse zakenman Marc Van Moerkerke. Om de sombere, kille ruimtes naar zijn hand te zetten, heeft de curator de muren in geel, rood en blauw laten schilderen. Het geeft de werken, die toch al een zeker positivisme uitstralen, zowaar een vrolijk karakter. Kunst die geen al te ingewikkelde vragen stelt, kunst met een knipoog: ze lijkt wonderwel te passen in deze editie van Watou Light. 'Ik heb er een kleurrijke wandeling van willen maken', zegt Declercq. 'De collectie leent er zich toe. Maar het is ook een heilig principe voor Watou, waar het publiek op een recreatieve manier kunst komt verkennen.' In de West-Vlaamse verzameling, die zo'n duizend stuks telt, is het Amerikaanse post-conceptualisme goed vertegenwoordigd. De

grote namen heeft Joost Declercq in de hangars gelaten. Liever introduceert hij figuren als Sam Durant, Abdel Abdessemet of Tony Matelli. Van die laatste is een sculptuur van een chimpansee te zien. Hij is aan alle kanten doorlopend, maar blijft toch verderstrompelen op zijn krukken. Opvallend aanwezig is het hondsbrutale Noors-Deense kunstenaarsduo Elmgreen & Dragset, van wie nog maar amper werk in Vlaanderen te zien was. In de tuin staat hun gespiegeld urinoir te blinken. In de stille kerk van Watou krijgt een ander werk plots een poëtische lading. Een transportband zoals je die in luchthavens aantreft, staat er klaar om tot in de eeuwigheid rondjes te draaien.

Champagne

In de voormalige koeienstallen van het Grensland heeft de recente lichte van het Hisk zich genesteld. Er is zeer uiteenlopend werk te zien van in totaal 23 kunstenaars. Van een stilleven met pennen en potloden in piepschuim, als een hommage aan een uitstervend medium (Anne Schiffer) tot een video waarin Adam Leech de filosofie van de Lernout & Hauspie-generatie samenvat: 'Champagne today, shit tomorrow!' Curator Hans Martens gaf de kunstenaars het overkoepelende thema 'op het snijpunt van beeld en taal' als ordewoord mee. Er wordt vaak letterlijk met woorden gewerkt, in notitieboekjes of in neon. Maar het opvallendste werk is ter plekke gemaakt. De Japanner Masashi Echigo recycleerde afgedankte deuren en bouwde daarmee een nieuwe grensmuur aan de 'schreef'. De poëzie moet je in Watou niet alleen op ballonnen zoeken. Het Poëziecentrum, trouw aan zijn opdracht, bracht ook een documentair gedeelte met poëziecollages samen. Renaat Ramon kreeg een kamertje ter beschikking voor zijn visuele poëzie: rond een gedicht van Bart Moeyaert werd een sinistere installatie gebouwd. Maar wie rondstapt, kan zich niet van de indruk ontdoen dat de poëzie dit jaar in kelders en containers is weggestopt. Volgens Tibergien was het de bedoeling om met poëzie rustpunten in het parcours uit te bouwen. 'Lezen en herlezen zal er dit keer niet bij zijn. Maar de authentieke stem van de dichter, van Ted Hughes tot Marcel van Maele, krijg je wel te horen.'

ONLINE

www.watou2009.be